

FRIKØB – FAQ

Hvad er frikøb?

Eksterne projektmidler er en forudsætning for, at instituttet kan bevare og øge sin forskningshøjde. Frikøb indebærer, at en given forskers fulde kostpris i en periode finansieres af en fond eller anden ekstern part. Til gengæld lover forskeren at dedikere al sin arbejdstid i det pågældende tidsrum til det eksternt finansierede projekt.

Når forskere i en periode frikøbes fuldt for at kunne deltage i eksternt finansierede projekter, får afdelingerne mulighed for at få dækket den undervisning, som den pågældende VIP, ikke kan varetage i projektperioden. Instituttet anbefaler derfor, at der i videst mulige omfang budgetteres med frikøb i de eksterne projektansøgninger.

Hvad er forskellen mellem undervisningsfrikøb og fuldt frikøb?

Fuldt frikøb

Når en forsker frikøbes fuldt kompenseres instituttet for forskerens fulde kostpris. Fuldt frikøb gør det muligt at finde undervisningserstatning på et tilsvarende niveau. Fuldt frikøb betyder også, at forskeren lover at bruge sin fulde arbejdstid – både den del, der normalt bruges på undervisning og administration, og den del, der normalt er dedikeret til forskning – til det eksternt finansierede projekt.

Undervisningsfrikøb

Enkelte fonde giver kun mulighed for at søge undervisningsfrikøb. Fonden køber dermed kun forskeren fri fra sine undervisningsforpligtelser og instituttet kompenseres derfor kun for 60% af forskerens løn i frikøbsperioden. Undervisningsfrikøb giver ikke mulighed for at indkøbe undervisningserstatning på et tilsvarende niveau. I større omfang er undervisningsfrikøb derfor et problem både for institutøkonomien og for målsætningen om forskningsbaseret undervisning.

Hvornår – og i hvilket omfang - kan undervisningsfrikøb være relevant?

Af hensyn til institutøkonomien tillader instituttet kun rent undervisningsfrikøb i meget begrænset omfang. Søger man midler fra fonde, der ikke giver fuldt frikøb, skal man – før ansøgningen sendes ind – aftale med institut- og afdelingsleder i hvilket omfang, man kan undervisningsfrikøbes.

Undervisningsfrikøb kan – efter aftale med institut og afdelingsleder – komme på tale når en fond ikke giver fuldlønsfrikøb, men udelukkende undervisningsfrikøb.

Er der begrænsninger på hvor meget frikøb, man kan søge?

Frikøb er udtryk for en høj forskningsaktivitet og generelt tilskynder instituttet, at forskerne altid søger frikøb, når de indgår i forskningsprojekter. De fleste afdelinger ønsker dog ikke at forskere frikøbes i så høj en grad, at de i meget lange perioder ad gangen må trækkes helt ud af undervisningen på afdelingen. Frikøb skal derfor altid godkendes af både institut- og afdelingsleder

inden ansøgninger indsendes, og det kan komme på tale at sætte grænser for frikøbet, hvis der er tale om meget lange perioder uden mulighed for at varetage undervisning.

NB: ERC-projekter kræver i reglen en meget høj grad af frikøb i den årrække projektet varer, hvilket både institut- og afdelingsledere naturligvis har forståelse for.

Hvad betyder medfinansiering af forskningstid?

Instituttet opfordrer til, at forskerne – ud over de frikøbte måneder – også medfinansierer med noget af deres forskningstid, når de deltager i eksternt finansierede projekter. Graden af medfinansiering afhænger af, hvor meget forskningstid den enkelte VIP har til rådighed (typisk 40% af arbejdstiden) og af andre eventuelle forskningsforpligtelser i projektperioden.

NB: Medfinansieret tid er altid forskningstid (in-kind) som ikke registreres ikke i timeregnskabet, men tjener til at synliggøre, at forskeren forventeligt kommer til at bruge forskningstid på projektet også ud over de frikøbte måneder.

Hvem skal godkende at man søger frikøb?

Hvornår et frikøb skal ligge, og hvordan det passes ind i forhold til eventuelle andre forpligtelser, skal aftales med din afdelingsleder. Alle projektbudgetter – og herunder aftaler om frikøb – skal godkendes af institutlederen (via forskningskonsulenten) inden projektansøgningerne sendes ind.

Hvordan udregnes og registreres frikøb på instituttet?

Den del af dit frikøb, som består af undervisningstid, skal registreres i timeregnskabet (Vip-o-Matic). Den del af frikøbet, der består af forskningstid registreres ikke i timeregnskabet. Udregningen for et fuldt frikøb (et frikøb der består af forskningstid og undervisningstid) vil være som følger:

Summen af det beløb, der er søgt og bevilget i frikøb divideres med den pris, det koster at have en given forsker ansat i en måned (= forskerens kostpris). Kostprisen for en lektor er ca. 50.000 kr. pr. måned (forskningsstøtteenheden laver en konkret beregning for de involverede forskere). De fleste lektorer vil være ansat til 60% undervisning og 40% forskning pr. måned. Når man har fået 1 måneds fuldt frikøb vil 60% af tiden være undervisningstid (og dermed skulle registreres i timeregnskabet), mens 40% af tiden vil bestå af forskningstid.

Eksempel på hvordan frikøbet udregnes:

1. En lektor har fået 100.000 kr. til et fuldt frikøb
2. I udgangspunktet regner vi med en lektor koster 50.000 kr. pr. måned at have ansat: $100.000 / 50.000 = 2$ måneders frikøb.
3. En måneds arbejdstid er 136,9 timer. Et frikøb på to måneder betyder at forskeren lægger $136,9 \times 2 = 273,8$ arbejdstimer i projektet.
4. Som lektor vil den normale fordeling være, at 60% af arbejdstiden er afsat til undervisning og administration, mens 40% af tiden er afsat til forskning.

I timeregnskabet tælles kun de timer som bruges på undervisning og administration. Vi registrerer derfor kun 60% af de 273,8 arbejdstimer i Vip-o-matic. Et fuldt frikøb i to måneder registreres derfor som $273,8 \times 0,6 = 164,2$ timer.

Hvad betyder en måneds fuldt frikøb for den enkelte VIP?

En måneds frikøb vil betyde, at man i en måned er købt helt fri til at indgå i et eksternt finansieret forskningsprojekt. Dvs. at al den tid, man normalt ville bruge på at forske og undervise, nu skal bruges på at forske i det projekt, man er frikøbt til.

I en måned er der 136,9 arbejdstimer. Den typisk fordeling af tid for instituttets VIP-ansatte er 60% til undervisning og 40% til forskning. I timeregnskabet registrerer vi kun undervisningstiden.

En måneds frikøb betyder derfor, at der konkret vil blive registreret 82 timer i timeregnskabet for frikøb fra undervisningen ($136,9 \times 0,6 = 82,1$ timer). De resterende 40% af arbejdstiden, som forskeren har lovet at bruge på projektet, vil bestå i den tid, han eller hun normalt bruger på forskning ($136,9 \times 0,4 = 54,7$ timer).

Hvad betyder et halvt års fuldt frikøb for den enkelte VIP?

Et halvt års frikøb (et semester) vil betyde, at man i et helt semester er købt fri til at indgå i et forskningsprojekt. Dvs. at al den tid som normalt bruges i et semester til at undervise og forske (frit), nu skal bruges på det projekt, som man er frikøbt til.

På 6 måneder er der 821,4 arbejdstimer. Hvis fordelingen af tid er 60% til undervisning og 40% til forskning, vil der blive registreret 492,8 timer i timeregnskabet for et fuldt semesters frikøb fra undervisningen ($821,4 \times 0,6 = 492,8$ timer). De resterende 40% af tiden, som forskeren skal bruge på projektet, vil udgøres af den tid han eller hun normalt bruger på forskning i de 6 måneder ($821,4 \times 0,4 = 328,5$ timer).

Hvem skal man kontakte når man har fået en bevilling med frikøb?

Man skal kontakte forskningskonsulenten, når man har fået en bevilling. Hvis bevillingen indeholder frikøb registrerer hun det i Vip-o-matic.

Hvad er rekvireret forskning?

Når universitetets ansatte løser konsulentlignende opgaver, som i princippet kunne udføres af andre aktører, må universitetet ikke underbyde markedet. Der skal derfor opereres med nedenstående vejledende timetakster (gældende pr. 1. februar 2015). Kontakt Arts Økonomi for at få hjælp til tilbudsgivelse og beregninger.

Indtægtsdækket virksomhed – vejledende timetakster (pr. 1. april 2019)

• Professorer:	1.539 kr.
• Lektorer:	1.220 kr.
• Adjunkt/post doc/vid.ass. med ph.d.-grad:	1.007 kr.
• Ph.d.-stud./vid.ass. uden ph.d.-grad:	850 kr.
• Studerende	385 kr.

Hvad er samfinansieret forskning?

Når universitetets ansatte indgår i egentlige forskningssamarbejder med andre eksterne partnere end de store offentlige og private fonde – samt i rekvirerede forskningsopgaver – kan instituttet vælge at medfinansiere projekterne og timetaksterne er derfor til forhandling. Institutlederen og Forskningskonsulenten skal kontaktes, når den konkrete aftale om forskernes timesatser skal forhandles på plads, da man ofte her vil angive timetakster, der inkluderer overhead, administration mv. for at sikre instituttet tilstrækkelig inddækning.

I udgangspunktet ser de vejledende timetakster ud som følger:

Tilskudsfinansieret forskning – timetakster

• Professorer:	932 kr.
• Lektorer:	788 kr.
• Adjunkt/post doc/vid.ass. med ph.d.-grad:	695 kr.
• Ph.d.-stud./vid.ass. uden ph.d.-grad:	566 kr.
• Studerende	329 kr.

For yderligere spørgsmål kontakt forskningskonsulent Signe Engelbreth Larsen:
saelarsen@cas.au.dk